

et vehementer operā dare / q̄ talis doctrina pestifera ac blasphema atq; iniuriosa eis extirpēt iudiciali et publice, ne serpat in maiorem perniciem.

Tertium corollarium

Sequitur sexto, q̄ si auctor tal' doctrine cū suis fautorib; inueniat pertinax et arrogans, et a lōgo tpe, tā p̄tra p̄latū suū, q̄ mgros et doctores, tā in v̄bis q̄ in scriptis debet sic attestari, q̄ nō habeat facultate; reddendi et deteriora perpetrādi, sicut iā dicit hoc plures fecisse recedēdo, s. a plato suo et iudice, et seq̄ntē se ab hoc consilio. Alia sunt de validis medicantib; et de actiōe contra iura canōica que dimitto.

Sequitur tenor responsionis dñi cardinalis Cameracē. de qua supra.

Reuereudissime p̄ et dñe super scedula papitea sigillo v̄ro sigillata mihi ad instigatoris instātiā in q̄dā causa fidei / tñdeo

deliberationē meā istam eē p̄p̄ti. **Q**uod coram reuerēdissima p̄nitāte v̄ra cōuocent theologi qui sunt in hoc sacro cōcilio / q̄to p̄ponat materia, vt cōmunicatis inuicem cōmuni deliberatōe sine cōtentione dicat tandē vnusquisq; in publico id q̄d sibi videtur s̄formiter ad sacrā scripturā. Et illic ego i fauorē fidei volo libetere interesse. Non enī debet tal' materia in tenebris vel p̄ticulariter terminari, s; cōiter et in luce, vt q̄lib; q̄ intererit possit v̄l docere v̄l doceri dū se mutuo q̄libet itelliget, et talē modū seruari in h̄ sacro in causis fidei mihi cōmissis. Et nihilomin' q̄ nescio si occurrerit occasio q̄ n̄ posses interesse i cōuocatiōe premissa, dico q̄ mihi occurrit vt sequit̄.

Propositōes siue p̄clones sup̄ q̄to sit inquisitio, h̄nt fundamētū prime cōclusionis principale q̄d ē erroneū, repugnās nedū rōm̄ theologice et morali, s; etiā obfuoatōi primitiue ecclie q̄ scribit̄ Act. iij. vbi sic in forma dicit. **V**ultitudinis autē credentium erat cor vnū et aīa vna, nec quisq; eorū q̄ possidebat aliqd̄ suū eē dicebat, s; nec q̄lib; egens erat inf̄ illos etc. **C**onstat itaq; q̄ i illa congregatiōe primitiua fuerūt mlti yro/rati, et alij diuersarū cōditionū seculares qui, s. n̄ erāt restricti p̄ votū ad tria cōsilia euāgelica, castitatis, obedientie et paupertatis, que admodū sunt p̄fessi religioni, p̄ beati

Basilii b̄ndicti et aug. ac filios / Introducta r̄ū, q̄s iste ponēs h̄mōi cōclusionēs / appellat veras religiones tanq̄ extra illas non sit vera religio / q̄d falsus ē, imo hereticū si sic p̄ cōsionē intelligat. **Q**uā xpiana vera est religio etiā ap̄d seculares, vt iacob' in canonica sua notāter expressit. **S**ūt p̄terea in dict' p̄positionib; multe clausule apposite / vltra p̄dictū principale fundamētale errore. **Q**uod seculares n̄ p̄nt viuere sine p̄prio q̄ continet magnā temeritatem scandalū atq; p̄teritiā, et q̄ possent singillatim reprobari, vt q̄ dicere oppositū illi' q̄d ali que cōclusiones siue continēt, sit hereticus q̄ sit implicās contradiciōne q̄ sit p̄ctū mortale, q̄ omis faciēs contra iura canōica, peccat mortale, et ita te s̄libo. **E**st igitur deliberatio mea, q̄ p̄ ista et similia q̄ tractat' vel libellus a q̄ sunt extracte cōclusiones seu p̄sitiones a h̄dicte continet dānand' ē, vt errone' et temerarius et scandalosus, et vt dogma falsus sacre scripture contrariū. **E**t p̄ consequēs q̄ tractat' ē hereticus et igni tradēdus. **L**eter te cōposito re tractat', reliterēt dñi iuriste, istis attētis, q̄d agendū. **I**n testimoniū premissorū p̄pria māu subscripsi. **V**ester tot' Petrus cardinalis Cameracē. **F**init.

Sequitur cōclusio

nes fr̄is **B**athei grauou ord̄is predicatorū / in sacro cōcilio **C**onstātiē, oblate ad examinandū, contra q̄s cancellari' p̄sien', propositiones scripsit supra.

Beatissime p̄ exponit sc̄ritati vestre ex parte v̄ri deuoti oratoris fr̄is **B**athei grauou / conuētus r̄vylmarieñ, p̄uincie saxonie ordinis predicatorū / ac merzeburgen', dioce. **Q**uod cū lector ipse ex̄is i cōuētū gronigen', dioce' **T**raiecti, dicte p̄uincie et ordinis videret q̄ p̄les p̄sōas ser' v̄triusq; noue religionis h̄itū assūmēt, et conuētula faciētes, nullū h̄itū approbatū p̄ficiētes, statuetesq; sibi p̄sibus superiores p̄ libitū volūtatis, et s; simulata deuotione p̄lm attrahētes, et multa s; veritatē sacre scripture ac sacros canones attrēptantes, et de eleosinis xp̄ifidelū domos s̄ptuosas ad modū monasteriorū regulariū edificātes, et se inuicem in eis includētes cū obfuoatōe q̄rundā rituum minime per ecclesiam approbatorum. **A**epit super hoc ap̄d semenipm ardetet cogitare, et an hoc statib; regul' fidei

Conclusiones fratris

et sacris canonibus ecclesia dissimulare debet. Reuoluensque diligenter sacre scripte sanctorumque doctorum libros et sacros canones quasdam conclusiones reprobantes illorum modum viuendi extraxit et scripture commenda uit. Quarum una principalis est, ex qua alie deducuntur exceptis paucis. Nullus potest licite et meritoze. Imo nec veraciter, obedientie paupertatis et castitatis. vniuersalia consilia coniunctim, extra veras religiones manendo adimplere. Ex qua sequitur immediate formalis sequentia articulus seu conclusio nona in ordine quod nullus potest predictum paupertatis consilium meritoze, imo nec vaciter obsequare, nisi fuerit in statu spiritualis perfectiois siue vere religionis. Et dico notanter de istis tribus consiliis simpliciter seu vniuersaliter sumptis. Secundum quid homo et in aliquo casu possunt laudabiliter et meritoze extra religiones obsequari. Quod enim aliquis secularis dat elemosinam in casu aliquo quando eam de necessitate precepti non tenet, implet illud consilium paupertatis in illo casu tantum. Et quando continet se ab vrorum amplexibus tempore illo quando illud facere non tenet, implet consilium continentie in illo casu. Et secundum quid tamen. Quod enim etiam obedit alicui suo prelo curato vel episcopo, in casu quando hoc de necessitate precepti non tenet obsequat illis obedientie consilium in illo casu. Et ista precepta extra religiones viuentes voto vel sine voto deo offerre. Unde dicit sanctus Thomas, secunda secunde, quod in seculo viuentes aliquid deo dant et aliquid sibi refuunt, et secundum hoc precepta ecclesie subdunt. Regulares autem optant totum deo quod habent tanquam holocaustum offerre, et hoc fit et fieri potest tamen per tria consilia vniuersalia predicta. Et ideo dicit ibidem quod ad seculares pertinet tamen particularia vota offerre, ad regulares autem vniuersalia vota. Unde particularia vota dicuntur sacrificia more veteris, de cuius ratione fuit de offertorio deo oblato preceptum dare et preceptum retinere. Vniuersalia vero vota holocaustum sicut dicuntur, de cuius ratione fuit totum deo offerre et nihil retinere, quod pertinet ad solos religiosos se et sua in modum cuiusdam holocausti deo dedicantes. Ex quibus sequitur vnde decima quod abdicare quecumque omnia propter christum extra predictas religiones manendo, seu nisi veram aliquam religionem ingrediar est sibi et suis quorum cura sibi incumbit vitam subtrahere, quod est homicidium tot hominum committere, quod eius cure subditur. Hec est de mente sancti Thomae, secunda secunde, quod xxxiiij, argumento et cetera. Ex quibus sequitur quod nullus potest abdicare omnium

propter christum facere extra veram religionem manendo sine peccato mortali, quod subtraheret sibi vitam. Ex quibus sequitur quod omnes peccant qui bona sua simpliciter in elemosinam largiuntur extra religionem veram manendo, quod est tertia conclusio in ordine. Et etiam quod peccant, quod sua propria resignant non intrantes religionem aliam quam approbata est decima octaua in ordine coincidentis cum tertia immediate precedenti. Ex quibus sequitur decima quod reputantes se bene facere assumendo predictum consilium paupertatis remanendo in statu seculari, mortaliter peccant. Ratio quod talis non est assumptio ipsi nisi fantastica, puerilis et non vera ut docet dominus Iohannes, xxij, in quadam extrauagante. Gloriosam ecclesiam et cetera, et ratio ideus conuincit. Ex quibus sequitur quod seculares credentes se mereri tali abdicacione in seculo se manendo vitam eternam credunt se posse mereri vitam eternam mortaliter peccando. Ex quibus sequitur quod aliquis sit voluntarie pauper propter christum in seculo manens omnino nihil habendo, nec etiam ipsam voluntatem habendi propria, includit omnem tempore contradictionem et cetera, quia includit quod secularis sit religiosus et contra, quod est omni tempore contradictio. Ex quibus sequitur quod non effundi omnes opes simul ab his qui volunt in statu seculari remanere, reducat quasi immediate ad illud preceptum decalogi non occides, vno casu tamen tempto secundum expositionem sancti Thomae, quod xxxiiij, allegantis ad confirmacionem dicti sui Ambrosii dicentem in primo de officiis, Deus non vult simul omnes opes effundi, nisi forte ut Iherusalem quod mactauit boues suos, et pauperes, ex eo quod habuit vniuersam curam teneret domestica, sicut vult se daret in perpetua disciplina, quod verbum, nisi forte ut Iherusalem exponit sanctus Thomas, nisi quis velit statum suum secularem mutare per religionis ingressum, aut principem de extrema necessitate liberare et cetera. Et iohannes in summa confessio, sub aliis verbis nisi quis velit ex toto seculum relinquere. Et magister summe summorum titulo de elemosina dicit idem et loquitur ibi Ambrosius de effusione seu abdicacione actu habitorum ex quibus possit homini conuenienter vitam transigere secundum conditionem status et persone. Ex quibus sequitur quod dicentes pertinaciter omnia esse meritoze abijcienda propter christum in seculo maneri, hereticus est dicendus, excepto vno solo casu de liberando principem de necessitate extrema per quem et cetera. Ex quibus sequitur quod proprietates tunc

poraliū rerū ⁊ statui seculari essentialiter an-
nera. Et p̄ se q̄ns dñs papa salua aucto-
ritate sua non p̄t dispensare cum seculari-
ribus. vt omnib⁹ in singulari careāt seu ni-
hil in singulari habeant. Ex q̄bus seq̄t̄
sextus articul⁹ reddens p̄cedentis quiti
articuli rōnem. Si eni dñs papa possit
hoc alicui concedere. seculari videlz; possz
ei concedere p̄ r̄ie vite subtractionem ⁊c.
Possit etiā qd̄ p̄ omni tpe contradictōz
implicat qd̄ deus fm̄ sanctos facere nō p̄-
test. Sequit̄ etiā q̄ religiosus sine pec-
cato mortali nō p̄t abdicare voluntatem
habendi cōmunia. etiā q̄si actu talia nō h̄s
Quia enim illd̄ qd̄ nullus facere p̄t sine
p̄ctō mortali. null⁹ p̄t illud velle facere. ⁊
religiosus n̄ p̄t abdicare cōmunia. qz sine
illis viuere nō possit. cum p̄ suā p̄fessio-
nem renūciauerit oib⁹ et singul⁹ p̄p̄is sin-
gularib⁹. seq̄t̄ ergo q̄ religiosus ⁊c. Quia
etiā teste sc̄to I. h. sc̄da sc̄de. q. xxxij. arti-
culo ⁊c. null⁹ v̄let incōueniēter viuere tri-
bus casib⁹ exceptis. Sequit̄ q̄ male faci-
ant ⁊ peccāt illd̄ abijcētes. ⁊ q̄ fm̄ statū
suū ⁊ dicitōz p̄f̄e possint cōueniēter viuere
re. dicit̄ trib⁹ casib⁹ excep̄t̄ ⁊c. Null⁹ etiā
corpore validus extra verā vtilitatē ⁊ verā
necessitatē xp̄is/ p̄t sine p̄ctō xp̄i fidelīū
elemosinas tollere. Ex quib⁹ sequitur
q̄ p̄dicta tria saluatoris cōsilia sint ita cō-
catenata. vt vbi paupertas veraciter seu
meritorie inuenitur. oportet q̄ necessario
obediētia ⁊ castitas veraciter seu merito-
rie inueniātur. Probatur ista quia papa
sic arguit in decretali. Cum de quibusdā
Qui nō renūciant p̄p̄is. nō sunt religiosi
Ergo p̄p̄is renūciātes sunt religiosi. Et
omnis religiosus est necessario simul cum
paupertate ad alia duo cōsimilia veraciter
obligatus ⁊c. Ordo et numer⁹ articulo-
rum et cōclusionū predictorū .i. Pro-
prietas temporalium rerū. statui seculari
essentialiter est annexa. ij Null⁹ sine
peccato potest illud abijcere. quo retento
potest cōueniēter viuere fm̄ statum suū
iij. Omnes peccāt qui bona sua simpli-
citer in elemosinā largiuntur propter chri-
stum. iij. Abdicatōem omnīū p̄pter
christū nullus facere potest extra veras re-
ligiones manēdo sine peccato mortali et
dico veras religiones p̄ sedem apostolicā
approbatas. v. Papa nō p̄t dispēsa-
re cum secularib⁹. vt omnibus in seculari ca-
teant. vi. Si papa possit alicui cōcē-

dere hoc. tunc possit ei cōcedere p̄tie vite
subtractionem. qd̄ est contra p̄ceptum recalor-
gi nō occides. vij. Religiosus nō po-
test sine p̄ctō mortali abdicare voluntatē
habendi cōmunia. q̄si actu talia non habz
viij. Q̄ aliquis sit volūtate paup̄ pro-
pter xp̄m in seculo manēs. oīno nihil ha-
bendo in singulari. nec etiā ip̄am volūtātē
habendi. p̄na includit omni tpe contradictō-
nem. ix. Null⁹ p̄t paupertatē p̄siliū me-
ritorie obſuare. nisi fuerit i statu sp̄ialis
p̄fectōis siue vere religiōis. dico aut̄ verā
religiōnē. sc̄do mō dictā religiōnē. x.
Reputātes se bñ facere assumēdo paup̄-
tatē q̄ est saluator⁹ p̄siliū/ remanēdo i sta-
tu seculari/ peccāt mortali. xi. Abdi-
care oīa etiā p̄ter xp̄m nisi verā ⁊ approba-
tā religiōnē ingrediat̄. ē sibi ⁊ suis q̄p̄ cu-
ra sibi. incūbit vitā subtrahere qd̄ ē hōici-
diū cōmittere tot hōim q̄t etiā ei⁹ cure sibi
dunt. xij. Credētes se mereri vitā eter-
nā tali abdicatōe. credunt se posse mereri
vitā et̄nā. mortali peccādo. xij. Effūdē
oēs opes sibi ab his q̄ volūt in seculo manere
re. reducūt q̄si immediate ad illd̄ p̄ceptū nō
occides. xiiij. Dicēs oīa meritorie esse
abijcēda. p̄ter xp̄m remanēti in seculo/ ē he-
retic⁹ iudicat⁹. xv. Null⁹ p̄t meritorie ⁊
fm̄ teū obediētie paupertatē ⁊ castitatē p̄silia
extra veras ⁊ approbatas religiōes manēdo
adiplere. xvi. Triā saluator⁹ p̄silia sūt
sic cōcatenata. vt vbi paupertas meritoria
in q̄ntū ē saluatoris p̄siliū. oportet vt n̄cario
alia duo. s. ⁊ obediētia inueniātur q̄ a pau-
p̄tate separari n̄ p̄t. xvij. Dicitōe seu
mleres cōem vitā ducētēs/ insiml̄ cōmo-
rātes/ legutte vulgarit̄ nūcupate. q̄schēz
errores nō tenētēs aut p̄dicātes. seu alias
de errorib⁹ ⁊ heretica p̄auitate nō suspen-
cte/ et̄ne dānatōis sunt filie. Et ear stat⁹ ē
p̄hibit⁹ ⁊ dānat⁹. xvij. Peccāt q̄ p̄pria
sua resignāt n̄ intrātes religiōnē approba-
tam. Rō est fm̄ eū qz religiosoz ē carere
p̄prio. sic secularib⁹ ē necessariū retinere p̄-
priū. xix. Nō licet p̄b̄ris ⁊ clericis cō-
munē vitā ducere/ nisi i religiōe approba-
ta sub pena p̄cti mortal. xx. Peccāt oēs
qui fouēt p̄silio ⁊ auxilio cōem vitā ducētēs
extra religiōnē approbatā. xxi. Ex
cōicati sunt oēs cōem vitā ducētēs/ extra
religiōnē approbatā. xxij. Q̄ sūt excō-
municati. sūt illi q̄ vitā cōem extra reli-
giōnē approbatā ducētib⁹ p̄bet elemosinas
Et qui tales fouent consilio ⁊ auxilio vel

Tractatus.

defensione similitur stant et sunt in statu ppe-
tue dñatōis. et nisi de hmoi eozū excessi-
bus magna p̄tritione penituerint ad vitā
eternā non possunt peruenire neq; salui p-
manere. xxij. Omnes vitā cōmunē
ducentes extra religionē approbatā sunt
illi a quib; saluator noster p̄cipit esse ab-
stinendū. et tanq; a falsi p̄phetis attenden-
dum. xxij. Quilibet faciens p̄tra iu-
ra canōica peccat mortalit̄. xxv. Nul-
lus corpe validus absq; cōmuni vtilita-
te et necessitate potest extra veras religio-
nes sine peccato elemosinas christifidelī-
um tollere &c.

Renocatio et abiu- ratio predictorū articulorū et conclusionū.

Ego frater matheus grabou ordi-
nis fratrum p̄dicatorū p̄fessus
Conuētus ruyssimariē. Ver-
burgen. dyocesis p̄uintie saxo-
nie. cognoscens veram catholicam et apli-
cam sedem anathematizō et abiuro omnē
heresim. omnemq; falsam et erroneā doctri-
nam in quodā meo opusculo tractulo seu
libello (incipiente **S**uppono me primo q̄
non intēdo infrascripta neq; quomodo
libet alia p̄tinaciter defendere &c. et sic fit
nientē. Et aliam specificat **J**ohānes an-
dree. cuius inuentrices seu assumptrices
conscientiā peccatū reputabāt vt inuenit
in glosa vtriusq; sup dictū caplm. Et per
hęc patet responsio ad decimū maxime ad
decem et septē conclusiones pueras siue
assertiones. quarū alie sunt heretice. alie
erronee et alie scandalose ac piarū aurū
offensue per me editas et manutentas/
in dicto peruerso opusculo siue tractatulo
aut libello contentas de qua hacten⁹ in-
fatus sum. Cōsentio sancte Romane ac-
clesie et apostolice sedi **A**c corde et ore pu-
ris. profiteor eandē fidem et doctrinam
me tenere et credere. quā sancta m̄ acclē-
sia tradidit et firmavit. **J**urans p̄ sanctas
trinitatē et per hęc sacrosancta christi euan-
gelia. eos qui p̄tra hanc fidem orthodoxā
veniunt cum dogmatib; suis. eterno ana-
themate dignos esse. **P**romitto etiam q̄
si ego ipse aliquādo contra hęc aliquid sen-
tire docere aut predicare presumpsero/ca-
nonum seueritati me submitto. **P**resenti
abiurationi per me lecte et plecte māu p̄-

pria me subscripsi. hancq; meam cōfessio-
nem et abiurationē coram vestra reueren-
dissima paternitate dñe cardinalis aquī
legen. iudex et cōmissarie. reuerēdisq; pa-
tribus dominis prelatibus doctoribus et
magistris hic presentibus ad hoc speciali-
ter vocatis et requisitis feci et approbaui/
ad futuram rei memoriam in testimoniū
premissorum.

Tractatus eiusdē

Cancellarij parisiē. contra sectam flagel-
lantium se &c. sub aliquibus consideratio-
nibus.

Ex christi dicit lex amoris quā
quā dominus/sicut dicit **A**u-
gustinus voluit paucissimus
sacramentis esse contentam
Et inde culpatur eos qui seruili-
bus eam p̄munt onerib; conformiter ad
illud primi pastoris **P**etri Actuum. xv.
Quid temptatis v̄li. **I**mponere iugum
sup ceruices discipulorū/q̄d neq; nos neq;
patres nostri portare potuim⁹. s; p̄ gratias
dñi n̄ri iesu xpi credim⁹ saluari. quē admo-
dū et illi. **O**piū verbū certe. verbū oī acce-
ptōie dignissimū. **L**ex xpi nō min⁹ debet
in cultu suo vitare supstitiōes gentilium
et idolatratū/p̄sertim crudeles et horren-
das q̄ antiqua lex. in qua tamē prohibi-
tio fit per exp̄ssum **D**euterōn. xij. vbi
dicit filij. **E**stote dñi dei v̄ri nō vos inci-
detis. **G**losa. nō detis in aliq; ydolatis
assimilari. **E**t in **L**exbreo h̄r. **N**on vos lace-
rabitur hęc aut faciebāt ydolatre. sicut h̄r
iij. **R**eg. xvij. **U**bi d̄r q̄ incidebāt se iux-
ta ritū suū cultū et lācieolis/wonec p̄funde-
rent sanguie. **C**ōptū siq; deest et traditū
homicidas illos et apostatas temōes eē au-
pidos effusionis sanguis. p̄st̄im h̄iani.

Lex aliq; q̄nto ē iniquior et temōijs ob-
sequētiōr. tāto sp̄ inuenit crudelior et ama-
rior. **P**at; i illis q̄ filios suos et filias im-
molabāt temōijs. **H**inc dñs ait p̄ p̄phās
Seruietis dijs alienis q̄ nō dabunt vob
requiē. xps alit ex grā sua. sic notat i dicto
petri prius allegato /voluit nos misericor-
diter saluare p̄ sanguinē suū sel' effusus/p̄
quā fact⁹ est nobis a deo sapia. iusticia. s̄
ctificatio et redēptio. **L**ex xpi maximas
fortit̄ virtutē ex m̄ia et grā sua. cui⁹ grē vasa
sunt sacra noue legis/ex vtuete opis ope-
rati. et iō q̄cqd auerit a sacris suscipiēdis